

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Scientia media favere videtur ac viam sternere errori illi
Semipelagianorum, quo asserebant dari in nobis initia quædam fidei &
bonæ voluntatis, quæ non errant à gratia, sed à natura

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

diffensa connexionem habeat. Si verò in alio sententia Antecedens illius propositionis hypotheticæ explicemus, tollitur alia conditio ad obiectum scientiæ mediæ requisita, nempe libertas & contingentia; tunc enim transit in sensum purè necessarium, imò identicum & in circulum vitiosum: non minus enim necessarium est, si Deus cum causa secunda operetur, ipsam pariter operari, quàm si duo homines simul currant, utrumque currere: vel si duo equi simul trahant eundem curram, utrumque simul trahere; correlativa enim sunt simul naturâ, & cognitione, & unum altero sublato subsistere nequit: Ergo &c.

127. Hæc est summa argumenti, quod fuscè proponit Joannes à S. Thoma, & quo ait *arrius morari Alvarius, & inde telorum imbrem ingruere*. Ecce hoc argumentum difficillimum est, nec tam argumentum dici potest, quàm gerimen inextricabili argumentorum; plures enim congerit & accumulât difficultates, à quibus nunquam satis se expediunt Adversarij, licet in omne lacus se vertant. Nam si in primo sensu concursum Dei interpretentur, id est voluntatem indifferentem ad concurrendum ad quodcumque creatura voluerit, ut communiter exponere solent, manifestum est illum non posse apponi ut Antecedens supra dictæ propositionis hypotheticæ; est enim communis lex Dialecticæ, falsam esse hypothésin, cujus Antecedens potest esse verum, falso Consequente; voluntas autem indifferens & parata ad assensum & dissentium concurrete, quolibet eorum determinatè sublato subsistere potest. Si verò decretum Dei ponatur purè concomitans operationem liberam voluntatis creatæ, & constituatür causalitate Dei extrinsecâ indistinctâ à concursu simultaneo, & subinde ab actu causæ secundæ non potest evitari circulus ille vitiosus, ac penè nugatorius: *Res est futura, quia Deus vult: & Deus illum vult, quia futura est.*

ARTICULUS VI.

Absurdus & inconvenientibus exploditur scientia mediæ.

Plura adduci solent absurda & inconvenientia, quæ sequuntur ex scientia mediæ, nos gratiora tantùm & clariora colligemus.

§. I.

128. *Scientia mediæ favere videtur, ac viam sternere errori illi Semipelagianorum, quò assertebant dari in nobis initia quedam fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura.*

129. **P**ROBatur breviter: Scientia mediæ ponitur ab ejus defensoribus, ut Deus ante omne decretum præveniens nostras voluntates cognoscatur, an homo positus sub his, aut illis occasionibus pro sua libertate consenturus, vel dissenturus sit vocationi ad fidem verbigratâ; supposito tamen auxilio de se indifferenti, & moraliter tantùm excitante, quod per ipsum consensum reddendum est efficax, si de se cetero operetur, vel inefficax per dissentium, si nolit operari. Hæc est tota ratio scientiæ mediæ, ut notissimum est le-

Agentibus Authores, qui illam docent, & in quotidianis disputationibus ita passim affirmât. Sed in hac præscientia sic explicata involvitur, & divino conspectui offertur aliquod initium fidei, & bonæ voluntatis, quod non est à gratia, sed à natura; nec à Deo, sed à solo libero arbitrio pro sua innata libertate determinante gratiam ad contentam: Ergo scientia mediæ favet, & viam sternit errori illi Semipelagianorum, quò assertebant dari in nobis quedam initia fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura. Qui error damnatur in Concilio Arausicano can. 5. his verbis: *Si quo sicut augmentum, ita & initium fidei non per gratiæ donum, sed naturaliter in nobis esse dicit, Apostolus dogmatibus adversarij probatur, beato Paulo dicente, quia qui cepit in nobis bonum opus, perficiet*. Major & Consequentia patent, Minor vero, in qua est difficultas, sic ostenditur. Determinatio, & præmotio voluntatis applicantis & moventis intellectum ad credendum & assentiendum mysterijs revelatis, est initium fidei, & quidam credulitatis affectus, ut docent Theologi in tractatu de fide: Sed talis determinatio, quæ per scientiam mediæ futura sub conditione prævidetur, non supponitur, nec divino conspectui exhibetur ut futura ex vi determinationis gratiæ illam causantis & applicantis voluntatem ad illam, sed potius supponitur & prævidetur à Deo ut applicantis & determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & à voluntate creatæ determinabilis, ut docent Adversarij: Ergo talis determinatio non supponitur, nec prævidetur à Deo ut causata, vel causanda à gratia, & ut ex auxilio Dei determinatè proveniens; sed ut ab ipsa voluntate nascens, & ex solis viribus liberi arbitrij procedens.

130. **C**onfirmatur & magis illustratur hæc ratio, illa determinatio voluntatis, quæ supernaturalis est, & initium fidei ac justificationis, non potest prævideri à Deo ut procedens & causata, vel causanda à gratia moraliter excitante, vel à gratia coefficienti: Ergo solum potest prævideri ut causata, vel causanda ex viribus liberi arbitrij. Consequentia patet: Nam præter illas duas gratias auxiliantes nullam aliam admittunt defensores scientiæ mediæ; rejiciunt enim gratiam ex se efficacem, & physicè prædeterminantem. Antecedens verò, quantum ad utramque partem, probatur. In primis enim talis determinatio voluntatis non potest prævideri à Deo ut causanda per gratiam moraliter excitantem; quia juxta principia Adversariorum talis gratia subicitur libero arbitrio, & ab illo determinatur, & applicatur ad agendum; ac proinde illa non efficit determinationem liberi arbitrij, sed potius determinatio liberi arbitrij causat ejus efficaciam & utum.

131. **E**ddo quòd excitatio moralis non est vera & realis efficientia, sed impropria tantùm & metaphorica, magisque pertinet ad genus causæ finalis, quàm efficientis: movet enim solum obiectivè, & exhibendo voluntati bonitatem, quæ illam allicit & invitat ad consensum; non tamen re verâ efficienter influat in illum: at constat in puerò, qui moraliter movetur & excitatur ad currendum ostensione pomi, vel imaginis: nullus enim dicit talis obiecti præsentationem esse veram & propriam causam efficientem cuius illius.

PROBatur etiam Antecedens quantum ad se-

Qq 3 fundam

cundam partem. Gratia coëfficientiæ, seu concursus simultaneus ordinis supernaturalis est indifferens, & modo indifferenti oblati voluntati, & ab illa determinabilis, quantum ad speciem actus, ut docent Assertores scientiæ mediæ; Sed concursus indifferens & determinabilis à voluntate humana nõ potest causare ejus determinationem, sed potius ab ea determinatur: Ergo determinatio voluntatis ad credendum non potest prævideri à Deo per scientiam mediam ut causata ab illo per gratiam coëfficientiæ.

131. Ex his impugnata manet communis responsio Adversariorum, qui dicunt talem determinationem procedere à libero arbitrio non nudè & solitariè sumpto, sed sub ipso auxilio gratiæ constituto: Cum enim, ut jam ostendimus, neque gratia moraliter excitans, neque gratia coëfficiens, quas illi tantùm admittunt, talem determinationem causare possint; sed potius ab ipsa voluntate determinentur, & applicentur ad agendum; perinde est dicere, quod talis determinatio procedat à solo libero arbitrio, ac à libero arbitrio sub tali auxilio gratiæ constituto, illique associato. Sicut quia albedo in manu non est causa, nec principium caloris, imperitinus omnino esset asserere, illum non procedere quidem à manu nudè & solitariè sumpta, sed potius à manu ut albedine effecta, & illa informata.

132. Addo, quod Semipelagiani olim negabant, consentium & determinationem voluntatis ad actus supernaturales procedere à libero arbitrio sub adjutorio gratiæ constituto, sed solum ab ipso gratiæ auxilio, ut constat ex Epistola D. Properi lapsissimè citata circa ejus finem, ubi dicit: *Par omnium invenitur & una sententia, quæ prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios consumelia fecerit, quia finem uniuscujusque prævididerit; & sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esse voluntate & actione præscierit. Ecce voluntatem, seu voluntatis determinationem & consentium prævitum nõ sine auxilio Dei, sed sub ipso gratiæ adjutorio positum à Semipelagianis, ut rectè notavit Joannes à S. Thoma, tomo 1. in t. p. disp. 20, art. 4.*

133. Nec valet quod ait P. Annatus in libro de scientia media, hic appellari fidem Joannis à S. Thoma, quod dictum putet de Semipelagianis, quæ præper Catholicis Scripturibus attribuit, Ambrosium, Hieronymum, & alios SS. Patres eodem involens, quod Semipelagianos palliò. Non valet, inquam, ut enim rectè ait Baronius libro sæpè citato, de libertate humana, & gratia divina: *illa reprehensio Joannis à S. Thoma, graviore reprehensione digna est: nam Massiliensis hoc maxime nomine Augustinam arguebant, quod in his de gratia & libero arbitrio controversijs, Antiquorum Patrum vestigia deseruissent, quibus ipsi mordicis adhererent: ac proinde parem illam unam sententiam, quæ prædestinatio Dei secundum præscientiam recipitur, sibi ex Patribus vindicantem jactasse, & adversam Augustino, quem ab illis dissentire dicebant.*

134. Falsum est etiam quod Hieronymus & Ambrosius prædestinationem secundum præscientiam meritorum admiserint. Imo potius Pelagiani illos SS. Patres, ut libertatis destructores, & cum Manichæis sentientes, calumniabantur, ut de se refert D. Hieronymus in Epistola ad Ctesiphontem, versiculo: *Quod autem sursum deorsum jactant liberum arbitrium à nobis auferri, & de S. Ambrosio D. Augustinus libro 1. contra*

Julian. cap. 4. his verbis: *Quid nomen dilaniare niteris meum, & Ambrosium facis, tacito ejus nomine, Manichæum? Non ergo Joannes à S. Thoma, sed Franciscus Annatus illos sanctos Patres eodem, quo Semipelagianos, pallio tegit, dum eis attribuit sententiam docentem prædestinationem ex prævisis meritis fieri: nam ut ait Prosper initio ejusdem Epistolæ Massiliensium doctrinam referens: *Hac ipsorum definitio ac profusio est. Omnem quidem hominè in Adam peccante peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione salvari. Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam fit juvanda, mansuri sunt, præscisse autem mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futuræ electione, & hac vita bono fine excessuros esse præscierit.**

§. II.

Scientia media etiam favere videtur, ac sternere viam alteri errori, quò Semipelagiani asseriebant, prædestinationem ad gratiam fieri ex prævisione meritorum.

PROBatur breviter: Prædestinatio non solum ad gloriam, sed etiam ad gratiam fit ex prævisis meritis, si Deus in signo rationis antecedente decretum, quò eligit & prædestinat homines ad gratiam, prævideat merita ipsorum futura: Atqui datà scientiâ mediâ Deus illa prævidet ut futura in signo antecedenti decretum prædestinationis ad gratiam: Ergo si deus scientia mediâ, prædestinatio non solum ad gloriam, sed etiam ad gratiam fit ex prævisis meritis. Major videtur manifesta. Tum quia, cum inter actus divinos non detur alia prioritas, quam dependentiæ se referentis ex parte objectorum, si præscientia meritorum sit prior in mente divina prædestinatione ad gratiam, evidens est, quod illa penderet à tali præscientiâ; ac proinde quò Deus non prædestinat ad gratiam, nisi ex prævisione meritorum. Tum etiam, quia si Deus in aliquo signo rationis, priusquam eligit hominem ad gratiam, videat illius merita futura, non potest non moveri intuitu illorum ad dandam illi gratiam. Unde hæc ratione probant Adversarij, prædestinationem ad gloriam fieri ex prævisis meritis: quia scilicet ante decretum electionis ad gloriam Deus per scientiam mediam prævidet merita hominum sub conditione futura. Minor vero probatur ex ipsis principijs Adversariorum. Nam in quocunque signo rationis aliquid verum est, in eo Deus illud prævidet propter infinitam virtutem sui intellectus: Sed in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam, altera istarum contradictoriarum, Petrus merebitur, Petrus non merebitur, est determinatè vera, scilicet ista, Petrus merebitur, ex suppositione quod in tempore debeat elicere actus meritorios: Ergo in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam Deus prævidet ejus opera meritoria.

Eadem ratione probari potest, ex scientia media sequi Christum ex prævisis meritis fuisse prædestinatum ad filiationem naturalem, si verè sit Filius Dei in virtute, ut loquitur D. Paulus ad Romanos 1. Consequens est falsum & erroneum, ut enim docet Augustinus de prædestinat. Sancti, cap. 17. nullibi magis splendescit gratuita prædestinatio, quam in prædestinatione Christi, quæ subli-